

UZASADNIENIE

W. L. został oskarżony o to, że w dniu 7 czerwca 2012 r. we **W.**, dokonał uszkodzenia samochodu m-ki **F. (...)** o nr rej. (...) poprzez urwanie lusterka zewnętrznego lewego, powodując tym samym straty w kwocie 500 złotych, na szkodę **J. M.**, tj. o czyn z art. 288 § 1 kk.

Wyrokiem z dnia 14 maja 2013 r. **Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Śródmieścia**:

I. uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, przy czym przyjął, że oskarżony spowodował swoim czynem szkodę w kwocie 854 zł na szkodę (...) SA we **W.** i za ten czyn na podstawie art. 288 § 1 kk wymierzył oskarżonemu karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 2 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na 3 (trzy) lata próby;

III. na podstawie art. 73 § 2 kk oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego w okresie próby;

IV. na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności w razie zarządzenia jej wykonania zaliczył okres zatrzymania **W. L.** w dniu 7 czerwca 2012 r.;

V. na podstawie art. 46 § 1 kk zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz (...) SA kwoty 854 (osiemset pięćdziesiąt cztery) złote;

VI. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. **R. K.** kwotę 723,24 złotych (siedemset dwadzieścia trzy złote dwadzieścia cztery grosze – w tym VAT) tytułem nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu oskarżonemu **W. L.**;

VII. na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł **obrońca oskarżonego**, który zarzucił Sądowi Rejonowemu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, polegający na przyjęciu, że oskarżony w dniu 7 czerwca 2012 r. popełnił przestępstwo z art. 288 § 1 kk podczas gdy całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego nie pozwala na takie rozstrzygnięcie.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego zasługiwała na uwzględnienie. W pełni zasadnie podniesiono w niej, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do poczynienia niewątpliwych ustaleń faktycznych, a przez to nie mógł stanowić podstawy przypisania oskarżonemu sprawstwa i winy w zakresie zarzucanego mu czynu. W toku dotychczasowego postępowania nie wyczerpano wszystkich wyłaniających się w sprawie możliwości dowodowych, przez co zaskarżony wyrok należało uznać za co najmniej przedwczesny.

W sytuacji, w której **J. M.** szczerze przyznał, że nie widział momentu, w którym doszło do uszkodzenia użytkowanego przez niego pojazdu, szczególnego znaczenia nabierało ustalenie tożsamości bezpośredniego świadka zdarzenia. Z niezrozumiałych dla Sądu Okręgowego przyczyn, organy ścigania zaniechały wykonania jakichkolwiek czynności, zmierzających do ustalenia danych osoby, która zgłosiła zdarzenie oraz poinformowała dyżurnego, że mężczyzna wobec którego funkcjonariusze Policji podejmowali czynności służbowe była sprawcą przedmiotowego czynu. Z zeznań **K. A.**- jednego z interweniujących na miejscu funkcjonariuszy Policji wprost wynikało, że organy ścigania dysponują numerem telefonu osoby zgłaszającej zawiadomienie o przestępstwie. W związku z powyższym należało

wystąpić do właściwego operatora telekomunikacyjnego o ustalenie danych osobowych posiadacza ww. numeru, a następnie przeprowadzić z tą osobą czynności procesowe (przesłuchać w charakterze świadka oraz okazać jej osobę oskarżonego). Nawet jeśli zgłaszający obawiał się o swoje zdrowie lub mienie, obowiązkiem organów ścigania było poinformowanie go o treści art. 184 § 1 kpk, zgodnie z którym w sytuacji uzasadnionej obawy niebezpieczeństwa dla życia, zdrowia, wolności albo mienia w znacznych rozmiarach świadka lub osoby dla niego najbliższej, sąd a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, może wydać postanowienie o zachowaniu w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka, w tym danych osobowych, jeżeli nie mają one znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Ponadto stosownie do art. 173 § 2 kpk okazanie można przeprowadzić tak, aby wyłączyć możliwość rozpoznania osoby przesłuchiwanej przez osobę rozpoznawaną. Obowiązujące przepisy postępowania karnego stwarzają więc szerokie podstawy do zachowania w tajemnicy danych osobowych oraz wizerunku świadka, zapewniając mu tym samym swobodę zeznań oraz stwarzając mu poczucie bezpieczeństwa.

W wyniku zaniechania ustalenia danych osobowych bezpośredniego świadka zdarzenia oraz odebrania od niego zeznań, Sąd I instancji zmuszony był oprzeć się na treści zeznań świadka K. A., który odwołał się m.in. do informacji podawanych przez bezpośredniego świadka zdarzenia. Skoro jednak z osobą tą nie wykonano żadnej czynności procesowej, to rozmowa telefoniczna przeprowadzona z nią przez dyżurnego mogła co najwyżej uchodzić za formę rozpytania, z którego dyżurny powinien sporządzić notatkę urzędową. W orzecznictwie sądowym utrwalone jest jednak stanowisko, że dowód z zeznań funkcjonariusza policji przeprowadzony na okoliczność wypowiedzi osoby rozpytywanej nie może zastąpić dowodu z wyjaśnień oskarżonego, czy z zeznań świadka. Na podstawie tego dowodu nie wolno czynić ustaleń faktycznych sprzecznych z wyjaśnieniami oskarżonego lub z zeznaniami świadka, wobec których dokonano czynności rozpytania, gdyż byłoby to usankcjonowanie nieformalnie przeprowadzonego dowodu z wyjaśnień lub z zeznań, w sytuacji gdy jego przeprowadzenie w formie określonej przez prawo dowodowe jest bezwzględnie wymagane jako podstawa prawna rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej (tak np. wyrok SN z dnia 6 października 2009 r., II KK 83/09, LEX nr 532383, postanowienie SN z dnia 22 lutego 2007 r., V KK 183/06). Norma art. 174 kpk wprost zakazuje wszelkiego substytuowania dowodów z zeznań świadka innymi środkami dowodowymi, co wynika z konieczności zapewnienia przestrzegania w postępowaniu karnym zasady bezpośredniości oraz podkreśla ustawowy nakaz odbierania wyjaśnień oskarżonego lub zeznań świadka w formie protokolarnej (tak wprost postanowienie SN z dnia 8 marca 2005 r., IV KK 287/04, OSNwSK 2005/1/500). Skoro więc w rozpoznawanej sprawie nie przeprowadzono dowodu z zeznań bezpośredniego świadka zdarzenia, to celem ustalenia jego wiedzy niedopuszczalne było wspieranie się na zeznaniach świadka K. A.. Takie postępowanie w sposób oczywisty naruszało normę art. 174 kpk i w sposób zasadniczy wpływało na treść wydanego w sprawie rozstrzygnięcia. W konsekwencji zaskarżony wyrok należało uchylić i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Kierując się poczynionymi wyżej uwagami, Sąd Rejonowy powinien w pierwszej kolejności rozważyć możliwość zwrotu sprawy prokuratorowi, celem uzupełnienia istotnych braków postępowania przygotowawczego. Rozstrzygnięciu takiemu nie stoi na przeszkodzie fakt uchylecia poprzednio wydanego w sprawie wyroku (por. np. postanowienie SN z dnia 17 października 2007 r., WZ 40/07, OSNwSK 2007/1/2247, postanowienie SN z dnia 26 stycznia 1974 r., I KZ 5/74, LEX nr 21610). Jednocześnie przeprowadzenie wszystkich wskazywanych wyżej czynności (ustalenie tożsamości bezpośredniego świadka zdarzenia, odebranie od niego zeznań oraz przeprowadzenie z jego udziałem czynności okazania) mogłoby istotnie przedłużyć tok postępowania sądowego. W tych okolicznościach należy w pierwszej kolejności rozważyć możliwość zastosowania w sprawie normy art. 345 kpk, zaś orzekanie w przedmiocie sprawstwa i winy oskarżonego uzależnić od wyników wskazywanych wyżej czynności dowodowych.